

Mededelingen Heemkundige Kring
Groot-Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

28e jaargang 2008 - nr. 4

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
053/83.08.81

Bestuursleden:

Denderhoutem:

Edgard Huylebroek
Hans Sonck

Haaltert:

Jan Paul De Graeve
Marc De Moyer
John Scheerlinck
Christophe Provost

Heldergem:

Roger De Troyer
William Minnaert

Kerksken:

Joris De Kegel

Documentatiecentrum:

Warandegedebouw Sint-Gorikspan 17,
9450 Haaltert.

Open: eerste en derde zondag en tweede
donderdag van de maand van 10 tot 12
uur.

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Lidmaatschap: € 10
Steunend lid: € 15
Rek.nr. 439-5083061-63
Heemkundige Kring Groot-Haaltert
Email:
willydeloose@skynet.be
info@hkhaaltert.be

Website:

www.hkhaaltert.be

Elke auteur is verantwoordelijk voor
zijn/haar teksten.

Teksten mogen overgenomen worden mits
bronvermelding.

HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Onze laatste activiteit is achter de rug en wij kunnen terugblikken op een succesrijk evenement.

Het tweede familieboek gaat vlot van de hand en wij waren heel tevreden met de belangstelling voor de tentoonstelling van de familiefoto's.

Er zijn nog een aantal exemplaren beschikbaar bij de bestuursleden, op het secretariaat, in het archief.

Dat het werk geapprecieerd wordt bewijzen ook de vele vragen naar (het uitverkochte) deel I.

Terloops: is er iemand die ons Familieboek, deel I kan bezorgen? Geef seintje a.u.b.

Ondertussen kijkt u in het laatste nummer van de 28e jaargang en moet het lidmaatschapbedrag geïnd worden. Het blijft een luttele bijdrage van € 10 (€ 15 voor de steunende leden) voor opnieuw vier nummers met interessante gegevens uit het verleden van onze dorpen. Hopelijk blijft u ons steunen. Dank zij de ledenbijdrage kunnen wij het grootste deel van de publicatiekosten van het tijdschrift recupereren.

Wij willen onze leden (392) oprecht danken voor de blijvende interesse en sympathie voor onze vereniging. Suggesties voor de werking en interessante foto's en documenten zijn steeds welkom.

In 2009 hopen wij, mede dankzij de inbreng van de Culturele raad, het borstbeeld te onthullen van een eminente Haaltenaar, heemkundige pastoor Jozef De Brouwer.

Nieuwjaarswensen van toen

Lieve Peter,

Met groote lijdſchap zie ik dezen ſchoonen dag van het nieuwjaer te gemoet, aengezien hij mij zulk een ſchoone gelegenheid verſchaft, om aen U Mijn Peter, mijnen grootſte erkentenis van liefde en van dankbaerheid te betuigen.

Nooit beter dan nu heb ik begrepen wat goed gij mij van in mijn heilig Doopsel af bewezen hebt, en niet in ſtaet zijnde deze weldaden door iets te vergelden. Zoo zal ik dagelijks mijne gebeden tot den Allerhoogſten ſturen, opdat gij nog eene lange reeks van jaeren het pad der deugd mogtet bewandelen, en na het tijdelijke met het eeuwige te hebben verwisselt, gij de kroon der onsterfelijkheid zoudet mogen erven.

Aenveerd lieve Peter de wenschen van degene die zich Uw toegenegen doopkind noemt.

Maria Theresia de Clercq

Haeltert den 31 december 1863

(verz. Bernadette De Luyck)

Nieuwjaarswens 2009.

*Ik wens je woorden
zwaar van doelmatigheid
politieke incorrectheid
religieuze tolerantie
financiële inspiratie.*

*Ik wens je woorden
licht van dartelheid
gedragen door weemoedigheid
helder luchtig hemelsblauw
versierd met dagelijkse trouw.*

*Ik wens je woorden
hard van doortastendheid
worstelend met sterfelijkheid
wanhopig en gewillig
betoverend en grillig.*

*Ik wens je woorden
zacht van tederheid
zwoel van zoetheid
stilletjes ontloken
amper uitgesproken*

*vertaald als warme zoen
die je gans het jaar wilt overdoen.*

Nera Redant

*De voorzitter en de bestuursleden van
de Heemkundige kring wensen aan al
de lezers en hun familie een oprecht
gezond en deugddoend 2009.*

Heldergem 'Levering van paarden' 1769

In mei 1769 beslisten *'de heeren ende geduputeerden der twee steden van den lande van Aelst, binnen de stadt van Aelst'* dat een aantal paardenbezitters van de gemeenten binnen het Land van Aalst hun diensten moesten aanbieden om een aantal kasseistenen op te halen in Aalst en ze te lossen in de Cruyskouter (huidige Diepeweg en Houtmarkt) te Haaltert. De stenen werden gebruikt voor de aanleg van de verbindingswegen tussen de aangrenzende dorpen. In Heldergem werden een aantal landbouwers, door loting aangeduid, verplicht een lading van 800 stenen te gaan ophalen. Dit gebeurde in aanwezigheid van burgemeester Frans De Vulder en van Ambrosius Antheunis en Jan Baptist De Zwaef, schepenen.

Leverden één paard:

Frans Meganck, Christiaan Anthonus, Huyb Uyttersprot, Bartholomeus Van Liedekerke en Joannes Schouppe.

Leverden twee paarden:

Jan Baptist Eeman, Jan Baptist Blanken, Joseph De Zwaef, Pieter Joannes De Smet, Adriaen Coppens en Peter D'Haeseleer.

Leverden 3 paarden:

Ambrosius Anthonis en Judocus D'Haeseleer

Tenslotte moest burgemeester Frans De Vulder 5 paarden leveren en Gillis Buysse zorgde voor 6 paarden.

Roger De Troyer

R.A.Gent, Land van Rotselaer, nr. 1729

DOCUMENTATIECENTRUM

Open elke 1e en 3e zondag en elke 2e donderdag van de maand, van 10-12u (Warandegedebouw, ingang park)

Wij danken:

VVF Aalst: bidprentjes en doodsbriefven

Robert Geeroms, Denderhoutem: documenten KAJ-afd. Denderhoutem, 1935

Walter Loy, Haaltert: Duitse stafkaart Westhoek, oorlog 1914-18

Willy Gees, Kerksken: bidprentjes

Willy De Dier, Denderhoutem: bidprentjes

Marie-Rose De Schutter, Haaltert: documenten WO I

Uitnodiging

Onze leden worden vriendelijk uitgenodigd op zondag 4 januari 2009 van 10 u tot 12 u in het documentatiecentrum, Sint-Gorikspein (warandegedebouw) Haaltert.

• Voorstelling van het jaarprogramma 2009, in dit verband zijn suggesties welkom.

Bij de jaarwisseling bieden wij graag een glaasje aan.

Onderscheidingsteeken Haaltert 1843

Een Koninklijk Besluit van 1 maart liet toe onderscheidingen uit te reiken aan verdienstelijke *arbeiders in landbouw*.

In onze gemeente werden door het gemeentebestuur twee arbeiders voorgedragen. De motivatie luidde als volgt:

Overwegende dat De Brouwer Joseph (° Ha, 28-06-1810, zoon van Franciscus en Victorie Bosteels), ongehuwde landbouwer en wonende te Haaltert in zijn bedrijf 'bezonderlijk zich laet kenmerken door de uitmuntende vruchten die hij ten velde wint en voor zijn goed beleyd in het bewerken zyner landen, planten, zaaien, pikken en oogsten. Dat hij een byzonder schoone handeling heeft in alle handwerk en dat hij als oudsten van een ouderlooze familie bestaende behalve hem, twee broeders en eene zuster al het noodige verschaft met enkel de landbouwwinninge van ongeveer twee hectaren, zodanig dat zij als deftige burgers aanzien worden. Zijn gedrag en handel is onbesproken.'

Een tweede kandidaat, Josephus De Schrijver, 35 jaar en dienstknecht bij de familie Van Londersele werd als volgt omschreven:

'Er is aen te stippen dat hij door zijn neerstigheid, goed beleyd en gemakelijke handeling in bewerken van alle handwerk voor den landbouw van groote medehulp is aen den Heer Van Londersele wiens akkerbouw bestaet uyt ongeveer 25 hectaren. Dat de gemelden De Schrijver onder al de dienstknechten het grootste uurloon wint is onderwederleggelyk. Hij is uytmuntend voor zijn werk. Verder is zijn gedrag en moraal zeer goed als jongeman en weet hij zijn ouders welke aen de arme en gebrekkijgende klas behoord wel te ondersteunen. En indien hij zoo gelukkig ware een onderschidingsteeken op zynen borst te mogen zien pronken zoude hij steeds als spiegel onbesproken doorgaen.'

John Scheerlinck

R.A. Beveren, Haaltert Modern Archief

Hernieuw nu je lidmaatschap!
Slechts € 10 of € 15 (steunend lid)
voor interessante informatie over je geboortedorp.

KAJ Denderhoutem 1937

In de jaren twintig stichtte een onderpastoor van Laken, de latere Kardinaal Jozef Cardijn de Katholieke Arbeidersjeugd, beter gekend als de kajotters en kajotsters. Hij was niet alleen de stichter en proost, hij was de bezieler. Met zijn begeesterende toespraken dwong hij 'zijn' jonge arbeiders en arbeidsters tot een ongelooflijk charisma.

Mede dankzij het enthousiasme van kernleden, leiders, leidsters en wijkmeesters groeide de beweging uit tot een internationale en zelfs een wereldbeweging.

Ook in Vlaanderen luisterde men naar Cardijn. Honderden afdelingen werden opgericht, zo ook bij ons, in Denderhoutem, Haaltert en Kerksken.

Enkele belangrijke documenten, ons overhandigd door Robert Geeroms, geven een beeld van de toenmalige actie.

De afdeling werd gesticht in 1926 en enkele jaren later kreeg alles vaste vorm. Jozef De Schepper werd voorzitter en als bestuursleden waren er: Albert De Bodt, Gerard Van Rossen, Gustaaf en Emiel De Leu en de broers Van der Meeren. Onderpastoor Verpoort werd hun geestelijke leider of proost.

Bewaarde verslagen van de samenkomsten geven een duidelijk beeld van de werking. Veel aandacht werd besteed aan het probleem van de schoolverlaters, aan de 14- en 15-jarigen die onvoorbereid de fabriek ingestuurd werden.

Elke vergadering begon met een gebed en het kajotterslied. De leiding en de proost trachten de jonge mannen bewust te maken van hun waardigheid als arbeider en voortdurend werd er gehamerd op het voorbeeldig gedrag op de werkvloer. De kajotter *'is spaarzaam, heeft een voorbeeldig gedrag en is diep christelijk, het is een reine, blijde jonge arbeider.'*

Vele jongeren creëerden een gevoel van eigenwaarde, hun leuze was *'door eigen werk sterk.'* De pamfletten die verspreid werden in het arbeidersmilieu getuigden van een strijdvaardige houding.

In juli 1935 nam de afdeling deel aan het jubelcongres in Brussel en in 1937 werd de afdelingsvlag gewijd.

In 1956 heerste waarschijnlijk een feeststemming in ons dorp. De kajotters vierden hun 30-jarig bestaan. De toenmalige voorzitter, Robert Geeroms, was bijzonder gelukkig en fier, Kardinaal Cardijn te kunnen 'strikken' voor de feestrede te Denderhoutem. De plakbrief toont de belangrijkheid van de manifestatie.

v.l.n.r.: onderpastoor en KAJ-proost E.H. Gaston De Wolf, onderpastoor en VKAJ-proost E.H. Louis Uyttersprot, verbondsproost E.H. De Wandel, Mgr. Cardijn en pastoor Clement Peerenboom.

Mgr. Cardijn samen met de kajotters bij de jubelviering.

Gehurkt: Cyriel Van den Eynde en Roger De Coorde

1e rij: Marcel Goubert, Hector Sterck, René Chiau, Mgr. Cardijn, Herman De Dier, onb., onb., Robert Geeroms.

Achteraan: ...De Brabander (Denderleeuw), onb., onb., Karel de Pril, Roger De Backer, onb., KAJ voorzitter Iddergem, Rufin Van den Eynde, Frans De Bruyn

Revolutie!!

Kameraden! jonge doppers en arbeiders,
Wij worden uitgebuit + bedrogen en verbeest.
- Hangersloonen
- Slaven-arbeid
- Duffe fabrieken
- Smerige plezieren - vermoorden ons!

Kameraden! wij hebben recht op een menschwaardig bestaan en zullen het hebben.
- geweld-revolutie
- Klassenstrijd
- Schandaal-verwekken
- Oorlog

Brengen geen vrede
Geven geen brood !!

Kameraden! Wij willen brood !
Wij willen geluk !!
Wij willen vrede !!!
- tusschen volkeren en tusschen standen
- IN de menschen.

Wie redt de wereld? **Kristus.**

Rechtvaardigheid en naastenliefde is Zijn program.

Kameraden! Wij zijn kajotters
- jonge arbeiders en doppers als gij.
- geen verkochten.
Kristus' program is 't onze.
Wij zijn met 100.000 na 10 jaar strijd.

Kameraden! Wij bezorgden werk en brood aan 1650 jonge werkloozen op 6 maanden,
vraagt de namen in onze sekretariaten.
Wij verzorgen 350 jonge zieke kameraden.
Wij bekwamen voor duizenden betere werk- en loonsvoorwaarden.
Koopt onze propaganda-brochure en raadpleegt de cijfers.
Komt naar onze meetingen.

Kameraden! Denkt na. Onderzoekt de waarheid.

Sluit aan bij de K. A. J.

Werp dit papier niet op den openbaren weg, ge stelt U bloot aan gerechtelijke vervolgingen.

A. MAZY-MASY LONDEN

Toneelopvoering n.a.v. de jubelviering
Karel De Pril, Rufin Van den Eynde, Robert Geeroms, Willy Baetens, Richard Stevens en
Herman De Dier.

Aan de onvergetelijke Rome-bedevaart in 1957 namen 15 Denderhoutemse kajotters deel.
Het werd een wereldgebeuren van formaat.

Tot omstreeks 1970 bleef de afdeling actief met als voorzitters Gustaaf en Emiel De Leu,
Cyriel en Rufin Van den Eynde en Robert Geeroms.

Na onderpastoor Verpoort kwamen de onderpastoors Baeten en Uyttersprot (in de oorlogs-
jaren) en onderpastoor De Wolf van 1948 tot 1967 als proosten.

Hans Sonck

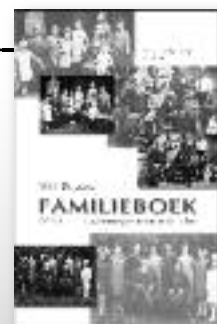
(met dank aan Robert Geeroms voor de foto's, documenten en info)

Familieboek II Haaltertse Families in de kijker

345 blz - 160 foto's

€ 30

Ledenprijs € 25

Inspecteur Leo Roels (° 1882 – + 1968)

Leo Roels werd geboren in Antwerpen op 18 december 1882. Zijn ouders waren afkomstig van Grembergen. Leo studeerde voor onderwijzer en behaalde zijn diploma aan de Normalschool te Mechelen in 1901. Na enkele jaren onderwijzer in het LO werd hij in 1907 aangesteld als lesgever aan het Doveninstituut te Antwerpen. Hij vervulde deze taak tot 1917.

Hij werd er getypeerd als een knap lesgever en werd vlug pedagogisch schoolhoofd. Met een collega Frater Pauwels stelde hij taalboekjes samen die jaren lang gebruikt werden in het instituut. In 1921 werd hij benoemd tot inspecteur en later tot hoofdinspecteur in de regio Aalst. Hij verbleef te Haaltert van 1927 tot 1933 en woonde op het St.Gorikplein (huidige woning dokter Goossens).

Toen hij in 1962 zijn 80e verjaardag vierde stelde hij zijn memoires (Twintig jaar boeman) voor die hij noteerde op aandringen van zijn oud-collega's.(1)

Enkele bladzijden wijdde hij aan zijn verblijf te Haaltert. Wij dachten dat het interessant is, dit tijdsgebeuren te publiceren.

Naar Haaltert.

Dank zij de tussenkomst van De Vriese kwam er een einde aan het eeuwige over en weer reizen van Lier naar het Aalsterse. Hij had voor mij een huis gevonden, centraal gelegen in mijn inspectiegebied, te Haaltert, vlak tegenover de ingang van de kerk, tot dan in gebruik door ontvanger Van Houcke met zijn twaalf kinderen. Het was eigendom van de familie de Sadeleer-de staatsminister met die naam had er destijds gewoond- en was eigenlijk een herenhuis, een beetje gehavend weliswaar, doch het werd voor ons opgeknapt. Langs de straat zo maar zes ramen gelijkvloers, zeven op de verdie-

ping. Ruime, hoge kamers, waarvan wij de helft niet bemeubelen konden. Geen tuin, doch een grote binnenplaats, begrensd door stallingen die weldra uitstekende speelplaatsen zouden blijken voor de kinderen. Van huur was het natuurlijk duurder dan het huis op het begijnhof, maar de wedde van hoofdinspecteur lag dan ook beduidend hoger dan die van kantonale inspecteur.

Mijn echtgenote Jeanne nam vrede met onze nieuwe woonst, al keek zij een beetje bezorgd naar al die hoge ramen die om gordijnen en stores vroegen en die geregeld schoonmaak zouden eisen. Frans, onze oudste, werd ingeschreven in de technische school te Aalst. Leo, de tweede, in het St.Maarteninstituut, het zogezegde klein kollege. De afstand ong. 6 km konden zij best met de fiets af. De jongere schoolgaande kinderen bleven voorlopig in het dorp. Er was geen gemeenteonderwijs, wel twee aangenomen scholen, één voor jongens en één voor meisjes. Later kon ik ook de tuin huren die bij het huis behoorde, doch die wij slechts door een overdekt gangetje bereiken konden. Overigens, veeleer een park dan een tuin, al was er ook een deel moestuin en fruitbomen.

Het was er heerlijk wonen in een gezonde streek. De mensen waren ons uiterst welgezind. Naast ons was de melkerij, waarvan wij goede klanten waren. Het kwam zover dat wij er dagelijks tien liter melk haalden en om de andere dag één kilogram boter. Wat wilt ge? We waren met negen kinderen naar Haaltert gekomen, doch tijdens de zes jaren dat wij er verbleven kwamen er nog vijf de hoop vergroten.

Een ander geloof?

Maar hoe keken wij onze ogen uit toen wij de eerste zondag naar de kerk gingen! Wat een contrast met de vredige nette begijnhofkerk te Lier!

Hier waren blijkbaar veel eigen stoelen. Was het ook in de zeden slechts één stoel per gezin te hebben? Zo scheen het althans want we zagen mannen en vrouwen, zodra ze binnenkwamen, een stoel van de ene naar de andere beuk (mannen- of vrouwenbeuk, volgens het geval) verhuizen. Wat in de weg stond werd zonder plichtplegingen opzijgeschoven of omvergelopen. De stoelen stonden dan ook zo wild doorheen als het maar mogelijk was, van rijen was er geen sprake.

Vóór en na het evangelie, vóór en na de preek en vóór de consecratie was het met de stoelen een herrie van belang. Het scheen dat elk er op uit was veel gerucht te maken. Het vlugste tempo werd bereikt aan de communie van de priester. Nog had het belletje de derde maal niet gerinkeld, of alleman zat neer. Was éénmaal het 'kruiske' gegeven, dan gold de leuze: 'omver en over', wringen en drummen om eerst buiten te geraken. Enkele mannen echter, meestal jonge, kwamen niet binnen in de kerk. Naar gelang het weer bleven zij in of vóór het portaal wachten tot de mis uit was. Soms was er een onder hen die stiekem een sigaret rookte en zich verdiepte in 'Het Laatste Nieuws'. Want daar stond eveneens de verkoper van de krant naast zijn fietsenkarretje en deed goede zaken.

Wij waren nog meer bevreemd wanneer wij kennis maakten met de praktijk van het 'boeten'. Aldus heette te Haaltert wat wij gewoon 'bewegen' noemde. Niet iedereen kende er de regels van. Boeten ging bijv. van Sint-Job, over Erembodegem, Haaltert naar Burst en ik weet niet waarheen nog. Het moest in een vaste volgorde geschieden anders miste het zijn kracht. Men deed het ingevolge een belofte, om van een bepaalde ziekte te genezen of om een gunst te bekomen. In Haaltert werd bij dat boeten de patroon van de parochie, de heilige Gaugericus vereerd. Over hem hadden wij nog nooit gehoord. Slechts later vernamen wij dat Gaugericus hetzelfde is als Gorik. Buiten de uren van de diensten was de kerk gesloten. Derhalve werd de relikwie van Sint-Gorik niet in de kerk, doch in de herberg, de Kring naast de pastorie bewaard. Daar wij vlak rechtover de kerkingang woonden, gebeurde het nog aleens dat vreemde bezoekers ons huis voor de pastorie namen en aanbelden om hun devotie te voldoen. We moesten hen naar de Kring of patronage verwijzen. Madame van de Kring reikte hun de relikwie en verwachtte uiteraard dat de 'boeters' een pint dronken. 's Lands wijs, 's lands eer? Wij dachten schuddebollend: een ander bisdom, een ander geloof.

Voor onze schoolgaande kinderen bracht de verhuizing een werkelijk bezwaar mee: van catechismus en gebeden moesten zij nu testen uit het hoofd leren die minder goed waren. In 1927 was inderdaad in het bisdom Gent nog steeds de verouderde versie in voege, terwijl in het aartsbisdom Mechelen reeds in 1899 een merkkelijk betere uitgave van kracht was.

Pastoor Van der Mynsbrugge

Ik moet even terug naar de tijd toen ik nog kantonnaal was te Lier. Maria, ons oudste, is van januari 1917, Rosa van oktober 1918 en Irma van december 1919. Wij zagen die drie graag samen hun plechtige communie doen. Rosa precies op tijd, Maria een jaar later en Irma een jaar vroeger. Ik wendde mij tot Z.E.H. Deken Kempeneers, zijn reactie: 'geen sprake van'. Ik schreef een brief naar het aartsbisdom en per omgaande kreeg ik antwoord: 'Dat wordt volgaarne toegestaan'.

De drie meisjes volgden dus samen catechismusles in Lier. Maar nu woonden wij in een ander bisdom. Zou men her even inschikkelijk zijn? Wanneer ik te Haaltert ging kennismaken met pastoor Van der Mynsbrugge, legde ik mijn probleem uit. Moest ik opnieuw naar het bisdom schrijven? 'Zeker niet!' gromde hij. 'Die zaak is in orde. Hier ben ik het bisdom.'

Ik kon het van hem best begrijpen. Hij was een door en door eerlijk man, wars van flikfloerij, wellicht wat onstuimig en stellig te weinig diplomaat. Toen hij nog pastoor was te Gent, boterde het niet altijd tussen hem en zijn onderpastoor Edward Poppe. Gelet op zijn karakter kon mij dat niet bevreemden.

Te Haaltert zwaaiden in die tijd ‘manchestireanen’(2) de plak. Rijk geworden door de arbeid van de tuberkuleuze kantwerkers, liepen zij natuurlijk niet hoog op met een herder die, waar het hun gedrag betrof, geen blad voor de mond hield. Ze zetten hem overal de voet dwars. Ze deden hen doorgaan voor liberaal: zij immers waren geen echte katholieken. Met gekuip en gekonkel in het bisdom slaagden zij er zelfs in hem diep te vernederen: hij werd uit het comité van de parochiescholen geweerd. Diocesane inspecteur Frans Redant (ex. Haaltert) fungeerde er in zijn plaats. Ja, in het bisdom dat dertig jaar vroeger, om te behagen aan Charles Woeste, priester Daens aan de dijk had gezet!...

Roepingen

Voor een rijksinspecteur van het onderwijs is het plicht zich buiten de actieve politiek te houden. Al de leerkrachten, zowel als de ouders, tot welke partij zij ook behoren, of welke godsdienstige of filosofische overtuiging zij ook aankleven, moeten in hem hun volle vertrouwen kunnen stellen.

Het is echter vanzelfsprekend dat culturele organisaties op zijn medewerking een beroep mogen doen. Te Haaltert was een Davidsfonds-afdeling gesticht. Ik was er voorzitter van geworden. Wij gaven gehoor aan de wens van het hoofdbestuur en zouden 11 juli vieren. Een commissie werd belast met de regeling van het programma. Ze gaf de voorkeur aan een feest in open lucht. Het plein naast de kerk scheen daarvoor de meest geschikte plaats. Ik wendde mij tot de burgemeester (3) om de nodige toelatingen te bekomen.

Tot mijn zeer grote verwondering werd die toelating geweigerd. De burgemeester kwam mij persoonlijk opzoeken om het mij duidelijk te maken, dat in deze zaak hij mij onmogelijk ter wille kon zijn. Hij was ook Vlaming, maar Belg op de eerste plaats. Waar het rustig was, moest het rustig blijven. Wat ik ook als argumenten aanvoerde, het vermocht niet hem van zijn standpunt af te brengen. Dat viel mij nog meest op toen, bij het einde van ons gesprek, hij werkelijk bekommerd de vraag stelde: ‘Zijt gij dan zo zeker, mijnheer de inspecteur, dat er daar geen roepingen zullen zijn?’

‘Hoe, roepingen?’

‘Ja, ja, roepingen!’

Ik snapte eerlijk niet wat hij bedoelde en keek hem beduusd aan.

‘Welke roepingen, mijnheer de burgemeester?’

‘Och, gij weet dat wel! Vliegt de blauwvoet, par eksempel.’

De viering ging door in de tuin van één van de bestuursleden, Clement Van den Bruelle. Ze was de eerste manifestatie van die aard te Haaltert. Ze kende een onverhoopt succes. ‘t Is waar, leeuwenvlaggen en nationale vlaggen hingen broederlijk naast elkaar. Zo had ik het liefst. Onze liederenschat kwam tot zijn recht en de menigte zong opgetogen mee. Een beetje Vlaamse fierheid was gewekt bij de mensen, die tot dan toe voor de (franskiljonse) heren altijd gezwegen en zeer diep gebogen hadden.

Later heb ik van de directeur van het Lager onderwijs, De Schepper vernomen dat een paar van deze heren zich bij hem hadden aangemeld. Ze wensten de verplaatsing van de hoofdinspecteur, die zich aan flamingantische aktie bezondigde. De Schepper zou geantwoord hebben: ‘Wordt Roels verplaatst, dan zal het wegens een promotie zijn.’

N.v.d.r.

- 1- Een gedeelte van de memoires werd ons bezorgd door Alex Dierick, secretaris Heemkring ‘De Souvereinen’ Lokeren, waarvoor oprecht dank.
- 2- Manchesterschool: naam voor groep liberale industriëlen, die een absolute staatsonthouding in het economische leven voorstonden. Zij ijverden voor internationale vrijhandel.
- 3- De toenmalige burgemeester was kanthandelaar Charles Lauwerys. De perikelen tussen het gemeentebestuur en het Sporenkomiteit werden behandeld in Mededelingen Heemkundige Kring jg. 1984, nr. 2 en jg. 1989, nr. 2 en in ‘Bijdrage tot de geschiedenis van het politieke en sociale leven, Haaltert 1830-1976, W.De Loose, blz. 139 ev. HK Haaltert 1995.

Herinneringen Haaltert 1975

Vele jaren trokken leden van KBC (Katholieke Bond van Gepensioneerden) en van de CM (Christelijke Mutualiteiten) naar het vakantiehuis 'Don Bosco' in Spa voor een deugdvolle vakantie. De verantwoordelijke van het verbond ter plaatse was Albert Van den Haute (ex. Welle). Op de foto een groep uit Haaltert in 1975.

1e rij (beneden): 1-onb, 2-Alice..., 3-Alfonsine De Schutter, 4-Martha De Smet, 5-Clemence Fermon

2e rij: 1-Justine Elaut, 2-Madeleine Muylaert (x 3), 3-Jean..., 4-Maria De Meyer, 5- Leontine De Schrijver, 6-...Van Londersele, 7-Iliano Helene, 8-...De Pril (x 9), 9- ...De Pauw

3e rij: 1-..., 2-Maria Van Vaerenbergh, 3-..., 4-Maria Praet, 5-Alice Hendrickx, 6-Amandine Van Impe

Achteraan: 1-..., 2-Maria..., 3-..., 4-..., 5-Cyriel De Smet, 6-Jozef De Meyer, 7-Odillon De Graeve, 8-Justine De Meyer

Dank voor aanvullingen.

Herinneringen Kerksken 1938 – rechtzetting vorig nummer

Op de foto van het 6e, 7e en 8e leerjaar met hoofdonderwijzer Maurice Ghijsels

op de 3e rij Robert (i.p.v. Cyriel), de laatste champetter van Kerksken.

Het gezin Petrus De Neve x Adeline De Luyck had vier zonen, Richard ° 1919, Cyriel °1921, Robert °1923 en Kamiel °1930. Met dank aan Paul De Neve – Buggenhout.

Van Heldergem naar Amerika

Immigratie blijft een belangrijke rol spelen in de geschiedenis van het Fransmansdorp Heldergem. Wij konden de hand leggen op een authentiek verhaal van Charles (Karel) Alfons Lievens, verre familie van onze lokale heemkundige Roger De Troyer. Ook al is de stijl niet altijd even literair, toch kozen wij omwille van de authenticiteit het verhaal u in zijn onverkorte vorm te presenteren. U krijgt achtereenvolgens twee versies. De eerste werd opgetekend door Mark Harpst, de zoon van Rose Lievens, zoals het hem verteld was door Karel (Fons) Lievens zelf. In een addendum krijgt u verkort de versie van moederskant, aangevuld met correspondentie naar Roger zelf, samen met een aantal foto's uit het familiearchief n.a.v. zijn bezoeken aan Heldergem. Het materiaal werd aangereikt door Roger De Troyer, William Minnaert zorgde voor verwerking en vertaling.

Inleiding

Tijdens WO I verbleven verscheidene families uit de Westhoek te Heldergem. Ze waren er gevucht voor het oorlogsgeweld en hadden bij ons een onderkomen gevonden in enkele leegstaande huisjes waar ze met angst in het hart het einde van de oorlog afwachtten om dan te kunnen terugkeren naar hun eigen dorp. Ondanks de moeilijke en harde tijden ging het leven toch zijn gewone gang, en geboorten, overlijdens en huwelijken volgden elkaar op.

Het gezin Henri Waerenburgh-Hermina De Breu uit Klerken woonde in de wijk Mottenhoek in een woning achter de hoeve van de familie Leonard Hespels-Rosalia Van Liedekerke - in de buurt van de familie Lievens. Er werden contacten gelegd tussen de beide families: ze werden goede vrienden en stilaan groeide er iets moois tussen Alfons en Augusta. Ze werden verliefd op elkaar en toen ze voelden dat de relatie ernstig werd begonnen ze plannen te maken om naar Amerika te vertrekken, want ook de zussen van de moeder van Augusta waren in 1910 geïmmigreerd naar Amerika.

Alfons beseftte maar al te goed dat de toekomst als werkmans in Heldergem en in Vlaanderen er niet rooskleurig uitzag. Amerika, dat was voor hem de oplossing, daar zouden ze met hard werken een nieuwe en mooie toekomst opbouwen ... en het is hen nog gelukt ook. Maar alvorens te vertrekken traden ze te Heldergem in het huwelijksbootje.

... Huwelijksakte ...

Heldergem 18 februari 1920

*Lievens, Karel Alfons geboren te Heldergem op 16
December 1894, landbouwer, zoon van Frans, overleden
en van Pelagie Br(e)ynaert (53 jaren), landbouwster,
gehuwd met Waerenburgh Augusta geboren te
Klerken op 25 Mei 1895, wettig wonende te Klerken, tijde-
lijk alhier verblijvende, dochter van Henri en de Breu
Hermina (58 jaren) beiden landbouwer, wettig wonende te
Klerken en alhier tijdelijk verblijvende*

Charles (Karel) Alphonse Lievens

(versie van Mark Harpst)

Mijn grootvader, Karel Alfons Lievens, werd geboren op 14 december 1894 als zoon van Francis Lievens en Pelagie Brynaert. Zij hadden in totaal 13 kinderen, die op 4 na allemaal stierven. Grootvader stierf bijna van de kroep, verschillende kinderen stierven van de pokken, en een stierf zelfs van het inslikken van een knikker. Grootvader was 13 toen zijn jongste zus, Irma, werd geboren; we schrijven dan 1907. In 1928 (de Engelse tekst geeft hier 1911 of 1919) stierf zijn oudste nog levende zuster (Julia) in het kraambed van haar zoon Frans Strickx. Grootvader zelf kende Vlaams en Engels, en verstond ook Frans (nvdr. Eigenlijk kende hij geen woord Engels).

Grootvader groeide op in een klein dorpje in België dat Heldergerm heette. Hij ging er graag naar school, iets wat hij deed tot de leeftijd van 14 jaar (ongeveer 1908). Hij doorliep de 10 jaren. Grootvader was een van "de beste van de school". Zijn favoriete vak was wiskunde. Hij wou verder gaan studeren naar het college in Aalst (nvdr. Waarschijnlijk wordt hier het Jezuïetencollege bedoeld) maar zijn vader liet dat niet toe. Francis zei hem "als je een potlood achter je oren hebt, ga je mij niet meer zien staan!". Resultaat: zoonlief begon te helpen op de boerderij op zijn 14.

LIEVENS FRANCISCUS	X	BREYNAERT PELAGIA
z.v. Jan Baptist & Christina De Vuyst.		d.v. Antonius & Petronella De Schrijver.
* Held. 16-07-1864, + Held. 26-04-1913		* Held. 11-11-1866, + Held. 24-06-1940.
Beroep : werkmán, Mottenhoek.		
Burgerlijk huwelijk te Heldergerm op 11 januari 1893.		
Kerkelijk huwelijk te Heldergerm op 14 januari 1893.		
- Karel Alfons	* Held. 14-12-1894	
- Julianus	* Held. 09-10-1897	+ Held. 12-10-1897
- Adolf Leonard	* Held. 18-08-1902	+ Held. 23-08-1902
- Julia Melania	* Held. 07-08-1903	+ Held. 28-04-1928
- Paulina	* Held. 02-09-1904	+ Held. 15-12-1904
- Leopoldine Cath.	* Held. 07-05-1906	
- Irma	* Held. 13-03-1909	
- Oscar	* Held. 19-06-1911	+ Held. 17-04-1912

Het gezin bewerkte twee acres op het veld tegen hun woning. Het gezin had twee koeien, twee varkens (een om te slachten en een om te verkopen), 50 kippen (voor de eieren) en één geit (voor de melk). Zij kochten jonge zeugen in Aalst of Ninove en mestten hen vet tot 300 kg (?). Ze plantten aardappelen, tarwe en suikerbieten. Er was heel weinig geld, dus namen ze eieren en boter mee naar Aalst om ze te ruilen voor niet-landbouwgoederen zoals kleren. Het gebeurde vaak dat de aardappelen gestolen werden uit hun velden, nog voor ze rijp waren, door mensen die honger hadden.

Grootvaders vader stierf in 1913, vermoedelijk in maart of april, op de leeftijd van 49, aan een gescheurde appendix. Francis had een touw rond de nek van een vaars gedaan, om haar naar de boomgaard te leiden om er te grazen. De vaars reageerde hevig en Francis kon ze niet meer houden. Hij viel en scheurde zo zijn appendix. Op dat moment was grootvader 18. Na het overlijden van zijn vader ging grootvader naar Frankrijk (1913-1914) om er in de suikerbieten en het graan te gaan werken. Hij verdiende ongeveer 1 Fr. per dag en bracht het geld mee naar zijn familie.

De Eerste Wereldoorlog

De Duitsers namen de weerbare jonge mannen uit de dorpen mee om te werken in het bezette Frankrijk en Duitsland. Grootvader was de eerste maal opgevorderd in 1916 en werd meegenomen naar Verdun waar hij bietensoep te eten kreeg. (Bietensoep wordt gemaakt van de bietenpulp nadat de suiker er werd uitgehaald). Later werd hij verplicht om voor de Duitsers te werken. Hun eten bestond uit 1,5 pond (750 gr) brood per week, bietensoep en de bladen van paardebloemen (in de volksmond meersensla). Dit laatste at hij om zijn maag te vullen. Gedurende de eerste nacht in Verdun ontsnapte een grote groep Belgen door het opheffen van een van de palen die de prikkeldraad ondersteunden. Velen van de groep gingen richting België via de weg, maar werden snel gevat, omdat er bijna geen burgers via de weg reisden gedurende de oorlog.

Na WO I diende grootvader nog 6 maand in het Belgische leger (mei – 14 november 1919). Hij deed zijn opleiding in Tongeren en werd dan gestationeerd in Duisburg en Crefeld.

Naar Amerika

Grootvader ging naar het Amerikaanse Consulaat in mei van 1920 en kreeg er zijn toelating voor de boot. Hij vertrok samen met grootmoeder (nvdr die op dat ogenblik 6 maanden zwanger was van haar eerste kind Audrey) op 15 september, en meerde aan in New York op 25 september. Zij reisden beiden tweede klas, zodat ze niet door Ellis Eiland moesten, wat wel het geval was voor wie derde klasse reisde.

Eens van de boot, gingen zij naar de New York Central Rail, een 15 minuten durende trip met de koets. Het werd meteen ook de eerste maal dat hij ging onderhandelen, een verhaal dat hij graag vertelde. De koetsier nam grootvaders geld aan, telde af en zei tegen grootvader "*acht dollar*". Grootvader hield zijn rechterhand ter hoogte van zijn gezicht (zodat hij bijna door zijn vier vingers keek, met de duim hardnekkig weggestopt in de palm van zijn hand) en zei met veel gevoel "*Vier Dollar! Vier Dollar! Vier Dollar!*" elk van deze uitspraken ondersteund door een uitgestrekte hand. Grootvader wou slechts 4 dollar geven, of hij deed het te voet. Uiteindelijk betaalde grootvader ... vier dollar.

Grootvader en grootmoeder verlieten New York nog dezelfde namiddag met de trein van 18.30. Zij kwamen in Moline aan om 4 uur in de ochtend, op 26 september. Grootmoeder viel doodvermoeid in slaap in het station terwijl grootvader transport zocht om bij zijn schoonzuster te geraken. Er was immers niemand aan het station om hen op te wachten; blijkbaar was er enige verwarring over hun aankomstdatum. Grootvader sprak de conducteur aan van de tram die net ging vertrekken (deze sprak een beetje Nederlands, maar opa geen woord Engels). Deze conducteur bekeek hun ticket met een gedeeltelijk adres van hun bestemming (Sint and Silves 15) en vertelde hen dat ze na vijf blokken hun hand moesten opsteken. Zo gebeurde het en de conducteur zette hen ook nog op de goede weg.

Zo gingen grootvader en grootmoeder op zoek naar het adres en het huis dat beantwoordde aan hun beschrijving. Zij geraakten aan nummer 139, dat onmiddellijk werd gevolgd door 145 en waren niet meer zeker over welk huis het ging. Grootvader nam zijn kans en klopte aan. Zijn schoonzus antwoordde van binnen "*Wie is daar?*", en groot was haar verwondering dat ze "*op hun eentje*" de weg hadden gevonden.

Grootvader had veel geluk in het vinden van werk. De zus van grootmoeder wist dat er werk was in de "*Marble foundry*" (gieterij), die behoorde tot John Deere, en die matrijzen maakte voor de pinnen van maaimachines. In het begin verdiende Charles \$ 0.32 per uur, en werkte

hij 10 uur per dag en 6 dagen in de week. Na veertien dagen mocht hij op stuk werken en kreeg 7 c per matrijs. Hij kon zo'n 100 matrijzen per dag doen. Grootvader hield van dat werk en zou ook gebleven zijn, maar er waren te veel ontslagen. In mei 1921 kreeg ook grootvader zijn ontslag.

Vanuit Amerika schreef grootvader naar de zus van grootmoeder, Rachel, en zond haar tickets voor de boot naar de VS en de trein naar Moline, Illinois. Rachel en haar echtgenote arriveerden in Moline op 11 december 1920, de dag dat Audrey werd geboren. Zij konden gedurende anderhalf jaar geen werk vinden!!!

We schrijven mei 1921. Grootvader had zijn ontslag gekregen bij de gieterij. Hij ging naar een oom in Detroit en ging met hem mee werken voor een boer (O'keefe – Tilbury Tabak in Canada) die 16 acres bieten en tabak had. Ze waren van plan om Audrey bij de zus van grootmoeder te laten in Moline, maar die wou niet! Grootmoeder en Audrey gingen mee en de kleine Audrey ging de velden in met hun vader en moeder

Zij verbleven bij de oom van Karel in Jameson Street in Detroit, terwijl grootvader op zoek ging naar een woonst in Canada. Hij liet de familie overkomen naar Cotesworth in Canada en werkte daar tot de dag van de Wapenstilstand, 11 november 1921. Toen was daar ook geen werk meer en zij keerden terug naar Moline met \$ 992 spaargeld. Karel zocht naar werk en keerde terug naar de gieterij in april 1922. Hij kon deze job blijven houden tot mei 1924. Ondertussen werden twee kinderen geboren: Dorothy op 13 maart 1922 en Maurice op 7 maart 1923.

Op zoek naar beter werk schreef grootvader opnieuw naar zijn oom in Detroit en keerde terug naar Cotesworth in mei 1924. Hij werkte in de suikerbieten en de tabak tot november van datzelfde jaar. Hij bracht zijn gezin naar een huurhuis in de Mont Eliot St. in Detroit toen het veldwerk gedaan was en ging werken in een ijsfabriek voor één dag (het was te koud en Karel gaf er na een dag de brui aan). Hij vond dan werk in de Hudson-Essex autofabriek (nu Chrysler) tot mei 1926, toen hij opnieuw de bons kreeg. Bij Hudsons betaalden ze ook niet erg goed. Ford betaalde \$ 5/uur, maar die jobs werden onmiddellijk ingenomen als ze vrijkwamen, en hij pakte ernaast.

Het was op dat ogenblik dat grootvader voor het eerst in Blissfield kwam werken in de suikerbieten. Zij hadden toen vier kinderen en een model T. Karel huurde een huis op Hwy 223 en 16 acres (circa 6,5 ha) voor \$ 300. Hij schafte zich een span, gerij, een kar en een ploeg aan, plantte suikerbieten, kweekte kippen en verdiende goed zijn boterham. Hij kocht ook een koe in Adrian, maar die stierf 5 of 6 maand later door klinknagels in de maag

Addendum: het verhaal vanuit een andere hoek

Deze tekst werd geschreven door Ronald De Smet, de zoon van Mary De Smet, de dochter van Germaine Maddeleen. In hoofdstuk 1 beschrijft hij de Europese Waerenburgh familie van Petrus Waerenborg (1580) tot Ludovicus Joseph Waerenburgh en zijn zonen Alouis en David met Catharina Victoria Billiet. Deze lijn loopt verder tot het gezin Robert Waerenburgh en hun kinderen Jean-Yves en Vincent, die meewerkten aan de reconstructie

Dit hoofdstuk volgt de Amerikaanse zijde van de familie Waerenburgh. Het vertrekt van Henri Waerenburgh, de derde zoon van Ludovicus Joseph Waerenburgh en Catharina Victoria Billiet, broer van Alouis en David. Van Henri loopt de lijn verder naar zijn vijf dochters, die allen naar Amerika kwamen vanuit België, te beginnen met Germaine in 1910 en eindigend met Julia in 1914. Oscar Waerenburgh, de enige zoon van Henri, bleef in België. Om die reden stierf de naam Waerenburgh uit in de VS samen met de generatie van onze grootmoeders, hoewel de lijn verder leeft in hun afstammelingen.

Augusta Waerenburgh trouwde met Karel Lievens op 19 februari 1920 in Heldergerm. Zij kwamen naar de VS via Ellis eiland en reisden door naar Silvis, Illinois. Karel werkte met Rene Maddelein bij de John Deere gieterij, toen gevestigd op de 13 St East Moline, Illinois. Gedurende de zomer verhuisden ze naar Tilbury Ontario, Canada om in de bieten en tabaksvelden te werken, dan terug naar East Moline om er tot 1924 bij John Deere te werken. Gedurende deze tijd werden Audrey, Dorothy en Maurice geboren. Charles verhuisde met zijn jong gezin terug naar Canada en dan naar Detroit, Michigan, waar hij werkte in de automobiellindustrie tot hij zijn ontslag kreeg in 1926. Gedurende die tijd werd Rose geboren. Charles verhuisde dan naar Blissfield in 1936, om opnieuw in de bieten te werken tot hij zijn eigen boerderij kon opstarten. In 1934 werd Pauline geboren. Karel en Augusta boerden tot zijn pensioen, dat er eigenlijk nooit kwam. Maurice nam de boerderij over en deed die tot zijn pensioen, wat er waarschijnlijk ook nooit kwam. Nu runt zijn zoon Charles de boerderij: de meisjes huwden en gingen hun eigen weg (nvdr De rest van de tekst bevat de verdere stamboom)

Brief van Dorothy Lievens-Burgermeister aan Roger De Troyer

Beste Roger,

Ik heb de stamboom van mijn moeder in omgekeerde volgorde. Als je geïnteresseerd bent, maak ik een kopie voor jou. Al de informatie over de familie van mijn moeder kwam van een verre neef die we enkele jaren geleden in België tegenkwamen ( )

Het spijt me dat ik zo laat ben om dit naar jou te sturen maar ik was in Florida voor de winter en alle informatie lag thuis in Blissfield, Michigan.

De informatie die is opgekriebeld in twee bladzijden was samengesteld door Diana, mijn dochter, die heel wat gesprekken had met mijn vader voor hij stierf. Er kunnen enkele fouten in voorkomen, maar het was toch de moeite waard. Wijzelf blijven in contact met Vincent Waerenburgh elke Kerst.

Ik hoop dat je het interessant vindt. Laat me weten als je meer informatie wenst. Hou contact

Liefs Dorothy

Kwartierstaat

Familie: LIEVENS KAREL ALFONS
x WAARENBURGH AUGUSTA

Familienaam: LIEVENS
 Voornamen: KAREL
ALFONS
 * te HELDERGEN
 op 14-12-1894
 Beroep: LANDBOUWER
 † te BLISSFIELD N.S.A.
 op 26-05-1990

x te HELDERGEN
 op 19-02-1920
 met

Familienaam: WAARENBURGH
 Voornamen: AUGUSTA
 * te Klerken W.Flanders
 op 25-05-1895
 † te BLISSFIELD N.S.A.
 op 03-07-1971

Familienaam: LIEVENS
 Voornamen: FRANCISCA
 * te HELDERGEN
 op 16-07-1864
 Beroep: WERKMAN
 † te HELDERGEN
 op 26-04-1913
 x te HELDERGEN
 op 17-01-1893
 met

Familienaam: BREYNART
 Voornamen: PELAGIA
 * te HELDERGEN
 op 11-01-1866
 † te HELDERGEN
 op 24-06-1940

Familienaam: WAARENBURGH
 Voornamen: HENRICUS
 * te Klerken W.Flanders
 op 07-08-1855
 Beroep: Klerken W.Flanders
 † te Klerken W.Flanders
 op 29-11-1932
 x te Klerken W.Flanders
 op
 met

Familienaam: DU BREU
 Voornamen: HERMINIA
 * te Klerken W.Flanders
 op 27-09-1861
 † te Klerken W.Flanders
 op 27-03-1933

Familienaam: LIEVENS
 Voornamen: JAN-BAPTIST
 * te HELDERGEN 14-01-1833
 Beroep: LANDBOUWER-TIMMERMAN
 † te HELDERGEN 21-02-1898
 x te HELDERGEN 18-07-1860
 met

Familienaam: DE VUYST
 Voornamen: CHRISTINA
 * te HELDERGEN 20-02-1836
 † te HELDERGEN 20-07-1904

Familienaam: BREYNART
 Voornamen: ANTONIUS
 * te HELDERGEN 12-10-1813
 Beroep: METSAAR
 † te HELDERGEN 24-10-1896
 x te HELDERGEN 02-04-1856
 met

Familienaam: DE SCHAFFER
 Voornamen: PETRONELLA
 * te DEWESHEEUV 30-03-1830
 † te HELDERGEN 13-05-1902

Familienaam: WAARENBURGH
 Voornamen: LUDOVICUS JOSEPH
 * te
 Beroep:
 † te
 x te
 met

Familienaam: Billiet
 Voornamen: CATHARINA VICTORIA
 * te
 † te

Familienaam: Du Brou
 Voornamen: HENRICUS
 * te Wormhout W.Flanders
 Beroep:
 † te BORN 1796
 x te
 met

Familienaam: VAN KERBERGHE
 Voornamen: Geleta Sophia
 * te 1828 Woumen W.Flanders
 † te

De familie Karel Alfons Lievens-Augusta Waerenburgh te Blissfield MICHIGAN USA (ca 1945?)
Zittend: Maurice Lievens, Augusta Waerenburgh en Karel Alfons Lievens
Staannd: Dorothy, Rose, Audrey en Pauline Lievens

- Audrey : ° Silvis – Illinois op 11 december 1920. Gehuwd te Blissfield-Michigan op 26 juli 1947 met Edsel Cousino
Dorothy: °East Moline – Illinois op 13 maart 1922. Gehuwd te Blissfield op 15 september 1945 met John Burgermeister
Maurice : °East Moline – Illinois op 7 maart 1923. Gehuwd Richfield Centia – Ohio op 14 april 1951 met Rose Ann Creque
Rose Julia: °Detroit - Michigan op 8 oktober 1925 . Gehuwd te Blissfield op 4 mei 1946 met Donald Maxwell Harpst
Pauline °Palmyra – Michigan op 11 maart 1934. Gehuwd te Blissfield-Michigan op 8 februari 1952 met Robert Zimmerman

Kort na WO II, tijdens de koude winter van 1946-47 (let op de sneeuw op de foto) kwamen Alfons en Augusta voor de eerste maal na 26 jaar terug naar België. Het werd een blij weerzien met de familie uit Heldergerm. De Amerikanen bezaten toen reeds een fototoestel en tante Gusta nam een foto van de familie Lievens voor het ouderlijk huis van Karel Alfons.

Vlnr. Frans en Julia Strickx, Irma Lievens, Gustaaf Hendrickx, Leopoldine Lievens, Adrienne Hendrickx, Gustaaf en Oscar Strickx (echt. Van Leopoldine Lievens), Alfons Lievens, veldwachter Lucien Hendrickx (echtgenoot van Irma Lievens) met in zijn armen zijn zoonje André

Hoeve van Maurice Lievens, zoon van Alfons, die met een weg verbonden was met het ouderlijk huis (vooraan)
Hij bewerkte 160 acres (circa 65 ha)

Dorothy Lievens en haar schoonbroer Bob Cousino, echtgenoot van Audrey, naast de maïs-oogst voor de stapelplaats die door Alfons zelf werd gemaakt.

In 1970 vierden Alfons en Augusta hun gouden huwelijksjubileum te Blissfield en hun twee zussen Leopoldine en Irma, beiden woonachtig te Heldergem, waren van de partij. Onderstaande tekst verscheen bij die gelegenheid in de "Gazette van Detroit"

Na het overlijden van zijn vrouw Augusta kwam Karel Alfons (nonkel Foes in de volksmond) nog eenmaal naar Heldergem. In de maand augustus 1973 kwam hij samen met zijn dochter Dorothy, haar man John Burgermeester en hun zoon Michaël op bezoek. Het werd zijn laatste reis naar zijn geboortedorp.

Roger De Troyer
William Minnaert

(met dank aan mevr. Dorothy Lievens (Blissfield, USA) voor het doorsturen van alle gegevens omtrent haar familie, en aan dbr. André Hendrickx voor het ter beschikking stellen van fotomateriaal)

-
- ¹ R. DE TROYER, Vluchtelingen te Heldergem 1914-1918, Mededelingen Heemkring Haaltert, Jaargang 10 (1990), nr1.
- ² Deze gebouwen waren vroeger een van de twee internaten die Heldergem rijk was. Het andere bevond zich in de huidige Vijverstraat (woning van dhr. Jan Impens) en was eigendom van E.H. Glorieux
- ² Enig genealogisch onderzoek leert ons dat ze niet 13 maar wel 8 kinderen hadden (zie bijgevoegde gezinsreconstructie elders in dit artikel)
- ⁴ 1 acre = ong. 4047 m²
- ⁵ Wij konden achterhalen dat het hier om de Finland gaat, Gebouwd door William Cramp & Sons Shipbuilders, Philadelphia, Pennsylvania, in 1902. Bruto gewicht 12,188 ton; lengte 580 voet (176,78 m); breedte 60 voet (18,29 m). Driecilinder stoommotor, dubbele schroef. Kruissnelheid 16 knopen(29,6 km/h). 1162 passagiers (342 eerste klasse, 194 tweede klasse, 626 derde klasse). Finland werd in 1901 voor de Red Star Line, Antwerpen-New York en later Liverpool-New York, gebouwd. Ze werd in 1916 door American Line overgenomen. Tussen 1918-1919 werd ze gebruikt als US Army transport. In 1919 keerde ze terug naar Red Star Line, New York-Antwerpen en New York-Hamburg. In 1923 werd ze aan American Line, New York-Hamburg, verkocht. Eveneens in 1923 verkocht aan Panama Pacific Line, New York-Panama Canal-San Francisco. Gesloopt in Schotland in 1927.
http://users.skynet.be/e.devolder/stamboom/dejonckheere/informatie/idalie_schip.htm
- ⁶ Ellis Island is een eiland in de haven van New York City dat eind 19e en begin 20e eeuw dienst deed als grenspost voor aankomende nieuwe immigranten die zich in de VS wilden vestigden. Voor 1892 vonden de hier uitgevoerde controle plaats in Castle Clinton op Lower Manhattan onder de jurisdictie van de staat New York.
- ⁷ Detroit was een erg populaire stad bij de (Vlaamse) emigranten. Het bood heel wat mogelijkheden tot werkgelegenheid (o a. in de autoindustrie). Het heeft zelfs nog steeds een eigen krant, de Gazette van Detroit, een Vlaams-Amerikaanse immigratiekrant in de Verenigde Staten bedoeld voor Vlamingen in de V.S., Canada en Vlamingen met connecties in Noord-Amerika. De krant is opgericht in 1914 en is sinds juli 2006 grondig veranderd: op 8 juli 2006 kwam de eerste nieuwe 'Gazette van Detroit' op de markt met kleurenfoto's, tabloidformaat, nieuwe rubrieken, etc. De krant verschijnt tweewekelijks en is nog steeds populair bij Amerikanen met Belgische roots en hun overgebleven familieleden in België. Ook onder genealogen is deze krant bekend, o.a. omdat in de oudste edities tal van gegevens te vinden zijn over uitgeweken Vlamingen, of omwille van de oproepen tot familieleden of naamgenoten die via dit blad kunnen gebeuren.
- ⁸ 1 acre = ong. 4047 m²
- ⁹ 1 acre = ong. 4047 m²Ook bekend als de Tin Lizzy, het meest populaire automodel in Amerika in die tijd (zie afbeelding)
- ¹⁰ Hwy = waarschijnlijk. Highway of hoofdweg?
- ¹¹ Zie hierover uitgebreid het hoofdartikel
- ¹² Zie tekst in het addendum
- ¹³ Heel wat welgestelde gepensioneerde Amerikanen brengen hun winter door in Florida, te vergelijken met de trek naar Spanje bij ons

Voorstelling FAMILIEBOEK II

Het fotoboek 345 blz. - 160 gezinsfoto's

€ 30 (leden HK € 25)

Dokumentatiecentrum en bij de bestuursleden

Een ideaal kerstgeschenk !

Hopteelt in Boekent – 1728

De streek van Aalst was evenals de regio Poperinge gekend voor de hopteelt. Na de 2e wereldoorlog ging deze teelt met rasse schreden achteruit en in het Aalsterse schijnt thans nog slechts één kweker over te blijven.

Nochtans blijkt er opnieuw meer belangstelling te ontstaan voor de teelt van hop en zou deze opnieuw lonend kunnen worden omdat o.a. de brouwerijen van ‘Streekbieren’ meer hop gebruiken.

Hop is een klimplant die reeds bij de Romeinen bekend was. Vanaf de middeleeuwen werd ze gebruikt voor het brouwen van bier. Hop groeit aan draden en staken 6 à 7m hoog. De scheuren zijn voor sommige een delicatessen en ze staan in het voorjaar dan ook bij veel restaurants op het menu.

Na de bloei in juli worden de ‘bellen’ gevormd, ze zijn rijp in september en de pluk ervan vergt een intensieve arbeid. Daar hop veel water bevat moeten de bellen gedroogd worden. Dit gebeurt in kegelvormige ‘eesten’ (in ons dialect ‘ast’).

Hop geeft goede smaak aan het bier, werkt gunstig op het brouwproces en heeft ook een conserverende werking en zorgt eveneens voor een mooie schuimkraag.

In een inventaris opgemaakt in 1728 ten sterfhuize van Adriaen De Saedeleer door zijn weduwe Elisabeth Schoupe, vinden wij het bewijs dat er op de hoeve hop werd verbouwd. Adriaen De Saedeleer overleed in juni 1728. Hij liet 3 minderjarige kinderen na: Angelina 5 jaar, Joannes 3 jaar en Peter 4 maanden oud.

Het gezin woonde op de Krekeldries in de laatste hofstede rechts, tegenover de Klitsestraat (1).

Onder nr. 5 van de nagelaten goederen werd genoemd: ‘een lochtinxken, gelegen in de crekelen driesch, daer den nast op staet, belast met één hoender tjaers aen dheeren van den lande van Rotselaere, groot 19 roeden (6 aren)’.

Onder de roerende goederen van de inventaris staan o.a. vermeld: ‘d’oppestaeken geprezen op 42 gulden’. Er waren ook nog 7 biertonnen aanwezig en in den ‘nast’ nog een partij brandhout (2).

Hoppestaken moeten eerder duur geweest zijn. Als we de schattingsprijs vergelijken met deze voor ‘een waeghen, ploegh en eg met toehoren’ blijken deze maar 38 gulden waard te zijn

Peter en Angelina De Saedeleer zijn als kind overleden. Joannes is overleden op 84 jarigen ouderdom op 30 april 1811 (3). Uit een ander document van 1759 blijkt dat Joannes ‘geregt is zijn moeder te doen vergoeden de afgebroken hoppenast’. Dit doet ons vermoeden dat zijn moeder, die inmiddels een tweede huwelijk was aangegaan met haar schoonbroer Franciscus de hopteelt had stopgezet.

Paul Temmerman
(bron: persoonlijk familiearchief)

- 1- De hofstede was eeuwenlang in eigendom van de families De Saedeleer en Van Londersele, die aan mekaar verwant waren. In 1937 verliet na de dood van zijn echtgenote de laatste naamdrager Van Londersele C. de hoeve. Zij werd verpacht aan de familie Timmerman-Cooreman uit Heldergem, die ze later heeft aangekocht.
- 2- Zoals het toen gewoon was werd er waarschijnlijk ook bier gebrouwen op de hoeve. Bier was immers de enige veilige drank. Het water uit de bronnen en de steenputten was dikwijls besmet.
- 3- Scheerlinck J., Gezinsreconstructie Haaltert, 1796-1900, blz. 188